

HERTLING GEORG von, ur. 31 VIII 1843 w Darmstadt (Hesja), zm. 4 I 1919 w Ruhpolding (Górna Bawaria), kat. filozof, polityk i działacz społeczny.

Po studiach w Moguncji, Monachium i we Włoszech uzyskał 1864 w Berlinie doktorat filozofii, a 1867 habilitował się w Bonn; tam też od 1880 wykładał filozofię; 1882-1912 był prof. filozofii w Monachium (pierwszy neoscholastyk na państw. katedrze uniw. w Niemczech); był też współzałożycielem i prezydentem (1876-1919) → Görresa Stowarzyszenia oraz 1875-90 i 1896-1912 członkiem Reichstagu; 1909-12 przewodził kat. partii → Centrum; od 1912 był premierem Bawarii i ministrem spraw zagr., a 1917-18 kanclerzem Rzeszy.

H. zabiegał o wzmocnienie rel. świadomości katolików niem. i o zwiększenie ich wpływu na życie polit.; troszczył się o pogłębienie życia intelektualnego i duchowego katolików oraz o upowszechnienie kultury kat. (przyczynił się do utworzenia wydziału teol. na uniw. w Strasburgu i popierał kształcenie księży na uniw. wydziałach teol.); H. był zwolennikiem odrodzenia filozofii chrześc. (nurt „arystotelesowsko-suarezjański” w → neoscholastyce) i występował przeciw skrajnym nurtom heglizmu (pokantowski idealizm), materializmu (mechanicyzm, determinizm, ateizm) i darwinizmu oraz ich wpływowi na życie państw. i społ. (zarówno w formie → socjalizmu, jak i → liberalizmu); w filozofii społ. koncentrował się na analizie natury państwa, postulując oparcie jego funkcjonowania (system prawodawstwa) na autentycznych wartościach mor. (określanych teleologicznie i opartych na prawie naturalnym); zwalczał politykę → Kulturkampfu; dążył do zachowania struktury polit. i społ. Rzeszy realizującej zasadę federalizmu.

Do głównych dzieł H. z zakresu filozofii systematycznej, historii filozofii i filozofii społ. (współpracował przy edycji 4 tomów *Staatslexikon* I-V, Fr 1887-96) należą: *Materie und Form und Die Definition bei Aristoteles* (Bo 1871), *Die Hypothese Darwins mit Berücksichtigung neuerer Darstellungen geprüft* (Wü 1876), *Albertus Magnus* (Kö 1880, 1914²), *Naturrecht und Sozial-Politik* (Kö 1893), *Der Untergang der antiken Kultur. Augustin* (Mz 1902, 1904²), *Recht, Staat, und Gesellschaft* (Ke 1906) oraz wydane pośmiertnie *Vorlesungen über Metaphysik* (Ke 1922).

J. Urbanowski, *Georg von H. Gesellschaftslehre*, Bottrop 1936; E. Hoop, *Die Innenpolitik der Reichkanzler Michaelis und Graf H.*, Kiel 1951; W. Becker, *Georg von H. 1843-1919*, Mz 1981, 1 (bibliogr.); P. Walter, *Die neuscholastische Philosophie im deutschsprachigen Raum*, ChPhKD II 131-194.

Stanisław Cieśla, Marian Wuuk

KATOLICKI
UNIwersytet
LUBELSKI

KATOLICKA

Tom VI

GRAAL – IGNORANCJA

pod redakcją

JANA WALKUSZA
– redaktor naczelny

STANISŁAWA JANECKA
– zastępca redaktora naczelnego

STANISŁAWA WIELGUSA
– przewodniczący Redakcji Naczelnej

STANISŁAWA FITY

JERZEGO MISIURKA

MARIANA RUSECKIEGO

ANTONIEGO STĘPNIA

ANZELMA WEISSA

LUBLIN 1993